

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या अंमलबजावणी
व संनियंत्रणासाठी विभागीय तथा जिल्हास्तरांय समितीची
स्थापना करणे व तांत्रिक सहाय्य गटाची स्थापना करणे.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- राकृयो २००७/प्र.क्र.१/राकृवियो कक्ष
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- २२/९/२००७.

वाचा :- कृषि व पशु विभाग शासन निर्णय क्रमांक समिती २००७/प्र.क्र. १/
राकृवियो कक्ष, दिनांक २०/९/२००७.

प्रस्तावना :- ११ व्या पंचवार्षिक योजनेसंदर्भात योजना आयोगाने तयार केलेल्या दिशादर्शक
टिप्पणीमध्ये कृषि क्षेत्राच्या विकास दराचे ४ टक्के लक्ष्य निश्चित केले आहे. यासंदर्भात राष्ट्रीय
विकास परिषदेने पारित केलेल्या क्र. ५३ व्या ठरावानुसार प्रथम जिल्हा कृषि आराखडा तयार करून
त्या अनुषंगाने राज्य कृषि आराखडा तयार करावयाचा आहे. सदरहू आराखडा तयार करताना
केवळ शेतीचा विचार न करता शेतीसह पशुसंवर्धन, मत्स्यव्यवसाय, दुग्धव्यवसाय, लघु पाटबंधारे,
ग्रामीण विकास योजना, जल संधारण इत्यादी सर्व बाबींचा एकत्रित विचार करावयाचा आहे.

कृषि क्षेत्रात ४ टक्के विकास दराचे उद्दिष्ट गाठण्यासाठी केंद्र शासनाने जाहिर केलेल्या
राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या सदर्भातील मार्गदर्शक सूचना केंद्र शासनाच्या संकेत स्थळावर
www.agri coop.nic.in उपलब्ध आहेत. सदर सूचनांमध्ये केंद्राकडून देण्यात येणा-या
अतिरिक्त आर्थिक सहाय्याबाबत सविस्तर माहिती देण्यात आलेली आहे. हे अतिरिक्त सहाय्य
स्त्रोत १ व स्त्रोत २ अशा दोन भागांमध्ये विभागण्यात आले आहेत. त्यापैकी स्त्रोत १ खाली विशिष्ट
प्रकल्पासाठी केंद्राकडून अतिरिक्त मदत उपलब्ध होणार आहे. तसेच स्त्रोत २ खाली कृषि
विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या योजना अधिक कार्यक्षम करण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना
आहेत. त्याचप्रमाणे स्त्रोत १ खाली कोणत्या योजना घेता येतील याबाबतचे सविस्तर विवेचन
मार्गदर्शक सूचनांमध्ये करण्यात आलेले आहे.

केंद्र शासनाकडून जाहिर करण्यात आलेल्या राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेची राज्यात
अंमलबजावणी व संनियंत्रण करण्यासाठी विभागीय तथा जिल्हास्तर समिती गठीत करणे व राष्ट्रीय
कृषि विकास योजनेतर्गत योजनाप्रकल्प तयार करणे, अंमलबजावणी करणे व त्यांचे संनियंत्रण
करण्याकामी तांत्रिक सहाय्य देण्याकरीता तांत्रिक सहाय्य गटाची (Technical Support
Group) स्थापना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत राबविण्यात
येणा-या कृषि व कृषि संलग्न विभागाच्या विविध योजनाप्रकल्प यांची अंमलबजावणी व

संनियंत्रणासाठी, त्याचप्रमाणे संबंधित विभागांकडे विभागीय स्तरावर समन्वय ठेवण्यासाठी **विभागीय महसूल आयुक्त** यांच्या अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे **विभागीय समितीची** स्थापना करण्यात येत आहे. या समितीकडून कृषि व कृषि संलग्न विभाग, कृषि विद्यापीठे इत्यादींचा सदस्य म्हणून सहभाग घेतला जाईल. जिल्हा स्तरावर कार्यक्रम अंमलबजावणीमध्ये येणा-या अडचणी, कार्यक्रमाचे संनियंत्रण, विविध खात्यामधील समन्वय या समितीकडून करण्यात येईल. या समितीची रचना खालीलप्रमाणे राहिल :-

१) विभागीय आयुक्त	- अध्यक्ष
२) महसूली विभागातील सर्व जिल्हा अधिकारी	- सदस्य
३) संचालक कृषि (विस्तार व प्रशिक्षण)	- सदस्य
४) महसूल विभागातील सर्व जिल्ह्यांचे जिल्हा अधीक्षक, कृषि अधिकारी	- सदस्य
५) संशोधन संचालक, महसूली कार्यक्षेत्रातील कृषि विद्यापीठे	- सदस्य
६) सह संचालक, पशुसंवर्धन	- सदस्य
७) सह संचालक, दुग्ध व्यवसाय विकास	- सदस्य
८) सह संचालक (रेशीम)	- सदस्य
९) सह निबंधक, सहकार	- सदस्य
१०) सह संचालक (मत्स्यव्यवसाय)	- सदस्य
११) प्रादेशिक प्रमुख (पणन)	- सदस्य
१२) मुख्य अभियंता, मिचनचे प्रतिनिधी	- सदस्य
१३) विभागीय कृषि सह संचालक	- सदस्य सचिव

सदरहू योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये येणा-या अडोअडचणी विशेषतः सह विभागातील समन्वयाच्या दृष्टीने असलेल्या अडचणींचे निराकरण करणे, तसेच जिल्हा स्तरावर तयार करण्यात आलेला जिल्हा कृषि आराखड्याचा आढावा घेणे व आवश्यकतेनुसार त्यात नवीन बाबींचा समावेश करणे किंवा दुरुस्त्या करणे यासाठी जिल्हास्तरीय समितीला मार्गदर्शन करणे इत्यादी विषयाच्या संदर्भातील कार्यवाही ही समिती करील.

या समितीची बैठक दर तीन महिन्यांनी आयोजित करण्यात येईल.

२. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी व जिल्हा कृषि योजना तयार करण्यासाठी जिल्हा स्तरावर संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हा अधिका-यांच्या अध्यक्षतेखाली एक जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्यात येत आहे. या समितीकडून कृषि व कृषि संलग्न यंत्रणांचे विविध योजना/प्रकल्प तयार करून राबविण्यात येतील. जिल्ह्याचा एकत्रित कृषि आराखडा

तयार करण्यासाठी व नियोजनबद्ध रीतीने राबविण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे :-

१) जिल्हाधिकारी	- अध्यक्ष
२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	- सह अध्यक्ष
३) अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे विभाग	- सदस्य
४) अधीक्षक अभियंता (कडा), पाटबंधारे विभाग	- सदस्य
५) जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी	- सदस्य
६) उप संचालक, पशुसंवर्धन	- सदस्य
७) जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी	- सदस्य
८) जिल्हा दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी	- सदस्य
९) उप संचालक, रेशीम उद्योग	- सदस्य
१०) जिल्हा नियोजन अधिकारी	- सदस्य
११) जिल्हा प्रमुख/सहकार/पणन जिल्ह्यातील अग्रणी बँक प्रतिनिधी	- सदस्य
१२) उप संचालक (कृषि), जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय	- सदस्य सचिव

सदरहू समितीने राष्ट्रीय कृषि विकास योजना व त्याअंतर्गत, संबंधित विभागाशी समन्वय करून जिल्हा कृषि आराखडा तयार करणे, अंमलबजावणी करणे, समन्वयन व रनिगत्रण करणे व इतर सर्व अनुशंगिक बाबींबाबत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार कार्यावाही करावयाची आहे.

सदरहू समितीची बैठक माहिन्यातून किमान एक वेळा आयोजित करण्यात येईल.

३. राष्ट्रीय कृषि विकास योजना राबविताना त्याअंतर्गत जिल्हास्तरीय समितीला तांत्रिक सल्ला देण्याकरिता, कृषि व कृषि संलग्न विभाग, कृषि विद्यापीठे इत्यादींच्या जिल्हा स्तरावरील अधिका-यांचा समावेश असलेला **तांत्रिक सहाय्य गट (Technical Support Group)** निर्माण करण्यात येत आहे. सदरहू गटाची रचना खालीलप्रमाणे राहिल :-

१) जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी	- प्रमुख
२) जिल्हा उप संचालक (पशुसंवर्धन)	- सदस्य
३) अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे विभाग	- सदस्य
४) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी	- सदस्य
५) जिल्हा मत्स्यव्यवसाय अधिकारी	- सदस्य
६) उप संचालक, रेशीम	- सदस्य
७) जिल्हा स्तरावरील विद्यापीठाचे प्रमुख	- सदस्य

उपरोक्त गटाने तंत्रज्ञान सहाय्यभूत गटाने जिल्हास्तरीय समितीला प्रकल्प/योजना तयार करताना तांत्रिक सहाय्य पुरवावे. सदरहू गटाची बैठक आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी घेण्यात यावी.

४. उपरोक्त सर्व समित्यांनी केंद्र शासनाने जाहिर केलेल्या राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या संदर्भातील मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

५. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब साईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००७०९२८१६४९१.४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(ग. शा. सोनावणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

प्रधान सचिव (जलसंधारण), ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
प्रधान सचिव (सहकार व पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
सचिव, ग्राम विकास,
सचिव, पाटबंधारे विभाग,
सचिव (कडा), पाटबंधारे विभाग,
सचिव (पदुम) कृषि व पदुम विभाग,
सर्व विभागीय आयुक्त,
व्यवस्थापकीय संचालक, एम.अ.आय.डी.सी. प्रभादेवी, मुंबई,
व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान, पुणे,
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला,
आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
सर्व कृषि विद्यापीठे,
आयुक्त (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
आयुक्त (दुग्ध), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
सर्व संचालक/कृषि सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
संचालक (पणन), सहकार विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक (विस्तार), रेशीम उद्योग, पुणे-मुंबई रस्ता, शासकीय दूध डेअरीसमोर, पुणे,
सर्व अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे विभाग,

सर्व अधीक्षक अभियंता (कडा), पाटबंधारे विभाग,
सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी,
सर्व उपसंचालक (पशुसंवर्धन),
सर्व जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी,
सर्व जिल्हा दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी,
सर्व उपसंचालक, रेशीम उद्योग,
सर्व जिल्हा नियोजन अधिकारी,
सर्व जिल्हा सहनिबंधक, सहकारी संस्था,
नियोजन विभाग,
सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी (कृषि प्रभाग), कृषि व पदुम
विभाग
नियडनस्ती.